

**Юрченко В. В.,
VI курс, ОАМ 16.15/2**

Науковий керівник:
д. е. н., доц. Зоріна О. А.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ)*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇЇ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ

Основні засоби є одним із головних елементів, який безпосередньо впливає на результати діяльності кожного підприємства. Правильність та ефективність обліку основних засобів знаходиться в безпосередній взаємозалежності від правильності визначення оцінки об'єкту та її документального оформлення. Якщо оцінка основних засобів здійснена невірно, то це може призвести до викривлення інформації у фінансовій звітності щодо обсягів основних засобів, неточне обчислення амортизації, неправильне обчислення техніко-економічних показників, які характеризують використання основних засобів.

Метою дослідження є визначення проблемних питань щодо оцінки основних засобів та удосконалення її документального відображення.

В сучасних умовах, одним з проблемних питань є складність оцінки основних засобів, яка полягає у виборі вартості, за якою слід їх відображати. Найбільш методично розробленим способом оцінки в обліковій практиці України є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання.

Але при застосуванні відповідної оцінки існує значний недолік, який полягає в тому, що при відображенні основних засобів в умовах інфляційних процесів, застосування відповідної методики може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не є незмінним, оскільки скорочується

Секція. 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку, як науки

строк їх служби, вони стають морально застарілими. Як наслідок, основні засоби, придбані в різний час, та які мають однакові характеристики будуть мати різну вартість. Як наслідок, для відображення реальної вартості основних засобів використовується їх переоцінку. Але проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що в кінцевому результаті впливає на його фінансовий результат [3].

На сьогодні первинні документи, які застосовують для відображення операцій з надходження основних засобів не містить інформації щодо формування первісної вартості. Для виправлення недоліку та контролю правильності визначення їх первісної вартості пропонується застосовувати «Довідку-розрахунок первісної вартості основного засобу».

Довідка-розрахунок первісної вартості основного засобу №

від «___» _____ 20__ р.

, який надійшов на підприємство

(найменування об'єкта)

внаслідок

(купівлі, самостійного виготовлення, безоплатного отримання та ін.)

№ п/п	Документ, що підтверджує виникнення витрат			Зміст витрат	Сума, грн.
	Вид	Дата	Номер		
Всього:					

Довідку-розрахунок склав

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» передбачається застосування оцінки за справедливою вартістю. Даний метод оцінки використовують при отриманні основного засобу в обмін на подібний чи не подібний об'єкт, при безоплатному отриманні, а також при внесенні об'єкту до статутного капіталу підприємства. Також, відповідно до пункту 16 П(С)БО 7 «Основні засоби», «підприємство переоцінює об'єкт основних засобів, якщо його залишкова вартість значно відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. У разі

переоцінки об'єкту основних засобів на ту ж дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт» [2].

Основними проблемами, що виникають в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів є відсутність чіткої регламентації її визначення. Згідно з ст. 7 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав і професійної оціночної діяльності в Україні», у випадку переоцінки основних засобів для цілей бухгалтерського обліку обов'язковою є їх оцінка, тобто процес визначення їх вартості на дату оцінювання за спеціальними нормативними актами, за допомогою процедури, яка є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності. Це означає, що підприємство повинне залучати професійних експертів з метою визначення справедливої вартості основних засобів. Але, послуги професійних експертів з оцінки майна складають додаткові витрати для підприємства.

При самооцінці основних засобів підприємством може порушуватися принцип обачності бухгалтерського обліку, який полягає у тому, що методи оцінки, які застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства [1].

Існує проблема і в порядку визначення ліквідаційної вартості основних засобів, яка виникає через складність оцінки активів у майбутньому. Основні засоби використовуються підприємством тривалий проміжок часу, від року до десятиліть і при цьому фактично неможливо врахувати вплив на кінцеву вартість багатьох факторів, тому результат буде досить приблизним. Внаслідок цього, величезна кількість підприємств України ліквідаційну вартість взагалі не визначає. Таким чином, сума, яка підлягає перенесенню на витрати шляхом амортизації, встановлюється на рівні первісної вартості основних засобів, що не відображає реальної вартості активів. Як вирішення даної проблеми, можлива розробка таблиці, яка в залежності від груп основних засобів встановлює мінімальне

Секція. 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку, як науки

відсоткове відношення до первісної вартості, яка становитиме його ліквідаційну вартість.

Таким чином, дослідження виявило, що існує багато проблем, пов'язаних з оцінкою основних засобів. Необхідно удосконалювати порядок оцінки основних засобів, який сприятиме відображенню точної інформації про основні засоби в фінансовій звітності підприємства. Існують проблеми і у документальному оформленні обліку основних засобів, які можна вирішити шляхом раціоналізації форм первинних документів, адаптованих до сучасних вимог. Запропонована «Довідка-розрахунок первісної вартості» надасть можливість проводити наскрізний аналіз формування первинної вартості об'єкта основних засобів та дозволить контролювати правильність віднесення витрат до первинної вартості об'єкту.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерством фінансів України від 07.02.2013 № 73. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерством фінансів України від 27.03.2000 р., № 92. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0288-00>.
3. Радіонова Н. И., Ременюк Л. М. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів // Ефективна економіка. - 2015. - № 11.